Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19245

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçe?i, sporcular?n sportmenlik davran??lar?na yönelik yönelimlerini ve tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, 2010 y?l?nda **Gülfem Sezen Balç?kanl?** taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, sportmenli?in tek boyutlu bir kavramdan ziyade, kural ve yönetime sayg?, sosyal normlara uyum ve rakibe sayg? gibi farkl? bile?enleri içeren **çok boyutlu** bir yap? oldu?unu varsayar. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sportmenlik, Spor Psikolojisi, Ölçek Uyarlamas?, Çok Boyutlu Sportmenlik, Likert Ölçe?i, Psikometri

Yazarlar

Gülfem Sezen Balç?kanl?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, spor alan?nda bireylerin sportmenlik kavram?na olan yönelimlerini ve bu yönelimin alt?nda yatan dört temel boyutu (Sosyal Normlara Uyum, Kurallara ve Yönetime Sayg?, Sporda Sorumluluklara Ba?l?l?k ve Rakibe Sayg?) güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu ölçek, spor eti?i e?itimlerinin etkinli?ini ölçmek ve sporcular?n ahlaki geli?im düzeylerini belirlemek için önemli bir tan? arac? olarak hizmet vermektedir.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, Türk spor bilimleri ve psikoloji ara?t?rmac?lar?na uluslararas? standartlarda bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, sportmenli?i dört temel faktör arac?l???yla kavramsalla?t?ran **çok boyutlu** bir yap?y? ölçmektedir. Bu faktörler, bireyin spor ortam?ndaki etik davran??lar?n?, sosyal sorumluluklar?n? ve rakiplerle olan etkile?imlerini kapsar. Bu dört boyut, sporcunun genel sportmenlik yönelimini kapsaml? bir ?ekilde haritaland?r?r.

Faktör 1: Sosyal Normlara Uyum
Faktör 2: Kurallara ve Yönetime Sayg?
Faktör 3: Sporda Sorumluluklara Ba?l?l?k

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör 4: Rakibe Sayg?

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla yap?lan analizlerde güçlü sonuçlar elde edilmi?tir. Örneklem yeterlili?ini test eden Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Testi de?eri **0,887** olarak bulunmu?tur, bu da verilerin faktör analizi için "çok iyi" düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun faktör analizi için yeterli olup olmad???n? gösteren Bartlett Testi sonuçlar? anlaml? (1414,615) bulunmu?tur. Bu sonuçlar, ölçe?in kuramsal yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?üne dair güçlü kan?tlar sunmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, her bir faktör için ayr? ayr? hesaplanan Cronbach Alpha katsay?lar? ile de?erlendirilmi?tir. Elde edilen de?erler, ölçe?in alt boyutlar?n?n yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör 1 (Sosyal Normlara Uyum): 0,86
Faktör 2 (Kurallara ve Yönetime Sayg?): 0,83
Faktör 3 (Sporda Sorumluluklara Ba?l?l?k): 0,91
Faktör 4 (Rakibe Sayg?): 0,82

Tüm faktörlerin alpha de?erlerinin 0.80 üzerinde olmas?, ölçe?in psikometrik aç?dan oldukça sa?lam ve tutarl? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda uygulanan Faktör Analizi, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak dört faktörlü bir yap?y? desteklemi?tir. Bu dört faktör, sportmenlik yöneliminin farkl? psikososyal ve davran??sal bile?enlerini temsil etmektedir. Bu analiz, ölçe?in 20 maddesinin her bir faktöre yüksek yükler verdi?ini ve bu faktörlerin ba??ms?z olarak sportmenlik davran???n? aç?klamada etkili oldu?unu ortaya koymu?tur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek 20 maddeden olu?maktad?r ve 5'li **likert tipi** derecelendirme kullan?r (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Sporcular ve sporla ilgilenen bireyler.

Ya? Grubu: Genellikle organize spor dallar?na kat?lan ergen ve yeti?kin popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türk sporcular üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Sportif Etik, Spor Davran??lar?, Psikometri, Güvenirlik, Faktör Analizi, KMO Testi

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: N/A

Kurum E-posta Adresleri: gsezen@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: N/A (Gazi Üniversitesi ile ili?kilidir)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2010 (Türkçe uyarlama yay?n?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Gülfem Sezen Balç?kanl? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Sezen-Balç?kanl?, G. (2010). Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Gazi Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 15(1), 1-10.

Makalenin orijinal ba?lant?s? Dergipark üzerinden eri?ilebilirdir: dergipark.gov.tr

Ölçe?in PDF dosyas? buradan indirilebilir: cok-boyutlu-sportmenlik-yonelimi-olcegi-toad.pdf

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri (20 madde) listelenmemi?tir. Maddelerin tamam?na eri?im için yukar?da belirtilen kaynak makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM